

Ár 2010, föstudaginn 3. desember 2010, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug Brynja Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 22/2010**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 2. júní 2010 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 28. maí 2010. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. júní 2010, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 14. júní 2010 með. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 23. júní 2010, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir frá sóknaraðila bárust þann 2. júlí 2010.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 22. og 29. október, 12. og 26. nóvember og 3. desember 2010.

II.

Málsatvik.

Þann 17. október 1995 gaf sóknaraðili út skuldabréf X að fjárhæð 484.000 kr. til varnaraðila. Tókst A á hendur sjálfskuldarábyrgð á greiðslu skuldarinnar. Þá gaf sóknaraðili út annað skuldabréf Y til varnaraðila þann 23. október 1995, að fjárhæð 903.000 kr. Tókust B og C á hendur sjálfskuldarábyrgð á greiðslu skuldarinnar.

Síðari hluta árs 2009 var sóknaraðili kominn í greiðsluferfiðleika og voru m.a. framangreind lán að hluta til í vanskilum. Sóttu varnaraðili og eiginkona hans um greiðsluáðlögun, en drógu síðan þá umsókn til baka og sóttu um sértæka skuldaaðlögun. Var sparisjóður, sem er þeirra aðalviðskiptabanki, umsjónaraðili sértæku skuldaaðlögunarinnar. Gerði sparisjóður ítarlegt greiðslumat fyrir sóknaraðila og eiginkonu hans og gerði tillögur um greiðslu skulda sem samkomulagið nær til. Voru drög að samningi um sértæka skuldaaðlögun fyrir sóknaraðila og konu hans send til annarra kröfuhafa þann 13. janúar 2010. Varnaraðili var meðal kröfuhafa sem fengu drögin send. Þann 8. mars var samningur um sértæka skuldaaðlögun undirritaður. Kemur fram í athugasemdum að varnaraðili hafi ákveðið að ganga frekar á ábyrgðarmenn á sínum lánnum og tilheyri þau því ekki samningnum.

Að sögn sóknaraðila hafði sparisjóðsstjóri varnaraðila samband við ábyrgðarmenn á framangreindum lánnum hjá varnaraðila um miðjan febrúar og bauð þeim að greiða 50% af eftirstöðvum lánanna gegn því að ábyrgð þeirra félli niður. Gengu ábyrgðarmennirnir að tilboði varnaraðila. Gerði A samkomulag við varnaraðila þann 19. febrúar 2010 um að greiða 250.000 kr. inn á eftirstöðvar láns þess sem hann

hafði gengist í sjálfsskuldarábyrgð fyrir, en eftirstöðvar lánsins voru á þeim tíma 642.237 kr. Við greiðsluna féll varnaraðili frá frekari kröfum á hendur A vegna skuldabréfsins. Þann 17. febrúar 2010 gerðu B og C samkomulag við varnaraðila um að greiða 250.000 kr. hvor inn á eftirstöðvar láns þess sem þeir höfðu gengist í sjálfsskuldarábyrgð fyrir, en eftirstöðvar lánsins voru á þeim tíma 1.232.588 kr. Við greiðsluna féll varnaraðili frá frekari kröfum á hendur B og C vegna skuldabréfsins.

Í mars sendi varnaraðili sóknaraðila greiðsluseðla vegna eftirstöðva lánanna og hafa sóknaraðila síðar borist fleiri greiðsluseðlar vegna þeirra.

Sóknaraðili skaut málinu til úrskurðarnefndarinnar þann 2. júní 2010.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst niðurfellingar á eftirstöðvum lána nr. X og Y hjá varnaraðila. Kveður hann eftirstöðvar láns nr. X nema 273.517 kr. þann 21. maí 2010 og séu þrír gjalddagar gjaldfallnir. Þá kveður hann eftirstöðvar láns nr. Y nema 449.174 kr. og séu þar einnig þrír gjalddagar gjaldfallnir.

Rökstyður sóknaraðili kröfu sína með því að varnaraðili hafi brotið samkomulag um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun sem fulltrúar fjármálastofnana skrifuðu undir þann 31. október 2009. Átelur sóknaraðili verklag varnaraðila við vinnslu málsins. Þá telur sóknaraðili að málið hafi verið alltof lengi í meðförum varnaraðila, en um mánuður hafi liðið frá því að sparisjóðsstjórinn fékk öll gögn til sín þar til hann hafði samband við ábyrgðarmenn. Um mánaðarmótin febrúar/mars hafi varnaraðili gefið afsvar við samningnum um sértæka skuldaaðlögun, en aðrir kröfuhafar hafi svarað innan skamms tíma. Fari þetta gegn ákvæðum samkomulagsins, en þar segi að umsjónaraðili skuli leitast við að ljúka afgreiðslubeiðni um sértæka skuldaaðlögun innan þriggja vikna frá því að lántaki hefur lagt fram öll gögn til kröfuhafa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að málinu verði vísað frá nefndinni.

Kemur fram í erindi varnaraðila að aldrei hafi komið til greina af hálfu varnaraðila að taka þátt í sértækri skuldaaðlögun sóknaraðila. Mikil réttarfarsleg óvissa ríki um mörg atriði í sértækri skuldaaðlögun varðandi t.d. skattgreiðslu af afskrifuðum kröfum, dómur sé fallinn gagnvart ábyrgðaraðilum, almenna mismunun gagnvart skuldurum, ýmis atriði varðandi eignarrétt og jafnræðisreglu stjórnarskrár og fleira.

VI.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila í málinu lýtur að því hvort að varnaraðila hafi verið heimilt að standa utan við sértæka skuldaaðlögun sem aðrir kröfuhafar sóknaraðila samþykktu í mars 2010. Þá telur sóknaraðili að varnaraðila sé ekki heimilt að innheimta eftirstöðvar tveggja skuldabréfa sem gefin voru út 1995, þar sem hann hafi þegar kafið ábyrgðarmenn um greiðslu hluta eftirstöðvanna og fellt niður ábyrgðir þeirra. Krefst sóknaraðili niðurfellingar á eftirstöðvum skuldabréfanna en þær voru þegar kvörtun var send nefndinni 273.517 kr. annars vegar og 449.174 kr. hins vegar.

Þann 31. október 2009 tóku gildi lög, nr. 107/2009 um aðgerðir í þágu einstaklinga, heimila og fyrirtækja vegna banka- og gjaldeyrishrunsins. Í 2. gr.

laganna er kveðið á um það að í samningi milli kröfuhafa og skuldara um eftirgjöf skulda eða breytingu á skilmálum skuldabréfa og lánessamninga skuli fyrst og fremst horft til þess að laga skuldir að greiðslugetu og eignastöðu viðkomandi einstaklings eða heimilis. Skuli miðað að því að hámarka gagnkvæman ávinning samningsaðila af því að gefa eftir tapaðar kröfur og komast hjá óþarfa kostnaði og óhagræði. Þá er í ákvæðinu heimild fyrir eftirlitsskylda aðila á fjármálamarkaði til að móta með samkomulagi sín á milli samræmdar verklagsreglur um skuldaaðlögun sem gildi tímabundið. Við gildistöku laganna, þann 31. október 2009, gerðu Samtök fjármálafyrirtækja, fyrir hönd aðildarfyrirtækja sinna, Íbúðalánasjóður og Landssamtök lífeyrissjóða, fyrir hönd aðildarsjóða sinna og slitastjórn SPRON með sér tímabundið samkomulag um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun einstaklinga. Skrifaði Guðjón Guðmundsson framkvæmdastjóri undir samkomulagið fyrir hönd Sambands íslenskra sparisjóða. Í viðauka nr. 1 við samkomulagið er listi yfir þá aðila sem falla undir samkomulagið og er varnaraðili þar á meðal.

Í 7. gr. samkomulagsins segir að umsjónaraðili skuli leitast við að ljúka afgreiðslubeiðni um sértæka skuldaaðlögun innan þriggja vikna frá því að lántaki hefur lagt fram öll gögn til kröfuhafa. Ákvæðið felur því ekki í sér skyldu til að ljúka málum er varða sértæka skuldaaðlögun innan ákveðinna tímamarka eða setur viðurlög við því sé farið sé framúr þeim viðmiðunum sem fram koma í samkomulaginu. Verður því ekki talið að varnaraðili hafi brotið framangreint samkomulag um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun með því að svara ekki fyrr en mánuði eftir að öll gögn höfðu borist honum.

Í 7. gr. segir einnig að sértæk skuldaaðlögun komist á þegar hlutaðeigandi kröfuhafar og lántaki hafa undirritað samninginn. Þá segir í greininni að hver kröfuhafi taki ákvörðun um skuldaaðlögun á eigin ábyrgð. Í samkomulaginu er hvergi kveðið á um að óheimilt sé að einn kröfuhafi standi fyrir utan samkomulag um sértæka skuldaaðlögun. Því verður að telja að slíkt sé heimilt, enda var sóknaraðila og öðrum aðilum að samkomulaginu kunnugt um að varnaraðili hygðist standa utan við samkomulagið þegar skrifað var undir það.

A annars vegar og B og C hins vegar tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð á greiðslum skulda þeirra sem deilt er um í máli þessu. Ekki liggja fyrir gögn um annað en að umræddar sjálfskuldarábyrgðir hafi enn verið í fullu gildi þegar varnaraðili ákvað að ganga að ábyrgðarmönnunum og semja við þá um greiðslu, enda lágu þá fyrir vanefndir af hálfu sóknaraðila.

Við meðferð málsins kallaði nefndin eftir frekari gögnum frá varnaraðila um stöðu skuldabréfanna. Sendi varnaraðili nefndinni umbeðnar upplýsingar. Þá upplýsti varnaraðili í bréfi, dags. 19. nóvember 2010: „... að stjórn Sparisjóðsins samþykkti að afskrifa eftirstöðvar lánanna og var það gert þann 26.10.2010.“ Hins vegar liggur ekki fyrir ákvörðun um að hætta innheimtu eftirstöðva lánanna eða fella eftirstöðvar skulda sóknaraðila niður. Því er ekki unnt að fallast á kröfur sóknaraðila um niðurfellingu á eftirstöðvum skuldanna og verður því að hafna kröfum hans.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 3. desember 2010.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug Brynja Ólafsdóttir